

מדגה נקי

"עלות הרפורמה שמטרתה לעצור את הנזק שגורמות 45 בריכות דגים לנחלי הארץ, נאמדת בכ-120 מיליון שקל לענף, ובכ-3.5 מיליון שקל למדגה. הרפורמה תביא במקביל, לצמצום צריכת המים של בריכות הדגים ותגביר את יעילותן" כך קובע דו"ח כלכלי, "מי פלט בריכות הדגים-סקירה ובחינה כלכלית ראשונית", שהכין הכלכלן אסף עופר מ"צנובר עובד גובי" עבור עמותת "צלול".

הממוקמים לאורך נחל הירדן, נחל חרוד, נחל הנעמן, נחל חדרה ובדרום הארץ. מקורות המים העיקריים של הבריכות הם מים מליחים ברמות מליחות שונות, נביעות, קידוחים ומי שיטפונות. בתום תהליך הייצור, חלק ממי הפלט המתאפיין במליחות גבוהה, מוזרם לנחלים. מים בעלי רמת מליחות התחלתית נמוכה, באופן יחסי, משמשים בסוף השימוש להשקיה. מי הפלט נושאים עימם שאריות של חומרי הזנה, הפרשות דגים, תרופות, כימיקלים, חומרים אנאורגאניים, חנקן, זרחן וכמות נוספת של מוצקים מרחפים. אלה עלולים לפגוע במערכות הצומח ובמערכות החי בנחלים ולגרום להם לנזקים. באזורים שונים בארץ נמצאים הנחלים בתהליכי הסדרת הביוב, כאשר נושא מי הפלט ממערכות המדגה מהווה אבן נגף נוספת בהסדרת נחלים אלה. במקביל, מציין הדו"ח את תרומתן של ברכות הדגים לנוף הארץ ואת העובדה שבחלקן מתפתחים היום מוקדי תיירות.

למ"ק. יחד עם זאת מדגיש הדו"ח, שהרפורמה תביא איתה גם אמצעים חדשים שיאפשרו התייעלות בתפעול המדגה, שבמרכזם חסכון בצריכת המים. לדעת עורכי הדו"ח, חסכון של 17% בצריכת המים יאזן את העלות השוטפת. חסכון נוסף בשימוש במים יאפשר אף את העלאת הרווחיות של המדגים. על פי נתוני הדו"ח, ברחבי הארץ פועלים 45 משקי מדגה בשטח כולל של כ-29 אלף דונם, ובנפח מים כולל של כ-90 מיליון מ"ק. משקים אלה, ברובם בבעלות קיבוצים, מייצרים כ-18 אלף טון דגים בשנה, כ-35% מצריכת הדגים בארץ (65% מהצריכה היא של דגים קפואים ומיובאים). 74% מהייצור המקומי הוא של אמנונים וקרפיונים, כאשר בשנים האחרונות גדל מגוון דגי איכות מייצור מקומי, כתחליף יבוא. הענף מפרנס כ-350 עובדי מדגה, כמעט ללא עובדים זרים ועוד כ-1,500 עובדי בתי אריזה ושירותים נוספים, ביניהם נהגים, משגיחי כשרות ועוד. בריכות דגים פועלות בעיקר בקיבוצים

להסדרת מי הפלט ולהפיכת משקי הדגים לאקולוגיים יותר, לכלול שינוי בממשקי גידול, שינוי בהליך הזנת הדגים, הקמת מערכות סינון למי הפלט, הקמת מערכות שיקוע, טיפול בבוצה, טיפול בזרחן וחיטוי, בהתאם לאפיונים הייחודיים של כל משק ומשק. עוד עולה מהדו"ח כי רפורמה זו, שעלותה כ-120 מיליון שקל לענף כולו וכ-3.5 מיליון שקל לכל משק, תייקר את עלות גידול דגי המאכל בארץ ב-0.5-1 שקל לק"ג דגים (מחיר בשער המשק), על פי גודל המשק והריבית הנקובה בהשקעות. עוד מסתבר, כי נוכח התחרות הקשה מול היבוא, תוספת זו עלולה לבטל לחלוטין את רווחיות הענף ועלולה להטיל בספק את המשך קיומו בארץ. לכן, לדעת עורכי הדו"ח, באם הממשלה חפצה בהמשך קיום הענף, עליה לשאת בחלק הארי של עלות הרפורמה, כפי שעשתה במסגרת הרפורמה בענף הרפת ובמסגרת הרפורמה בענף הלול. עוד קובע הדו"ח, שהעלות השוטפת של הטיפול במי הברכות, צפויה להיות כ-0.1 שקל

הדו"ח נחשף במסגרת יום העיון "נחלים ובריכות דגים" שנערך על ידי המשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות, ארגון מגדלי הדגים, מוסד "שמואל נאמן" בטכניון ועמותת "צלול". אחת הסיבות לזיהום נחלי הארץ היא פלט בריכות הדגים המוזרם לנחלים ופוגע במערכות החי והצומח שבהם. חשוב להדגיש כי כעת, לאחר שהושלמה סוגיית מטי"ש עירון ובקה אל גרביה, לבריכות הדגים באזור נחל חדרה השפעה משמעותית וגדולה על איכות מי הנחל. מטרת יום העיון היתה להסדיר בעיה זו על מנת שניתן יהיה להשיב חיים לנחלי הארץ. העמדה לפיה ענף בריכות הדגים בארץ חייב לעבור שינוי ולהפוך לידידותי לנחלים, משותפת לכל הגופים: משרד החקלאות, שהחל בפייולט ב-2006, המשרד להגנת הסביבה והארגונים הסביבתיים. למרות זאת הרפורמה מתעכבת מזה זמן רב וזאת בשל העלות הכלכלית הכרוכה בה. מהדו"ח הכלכלי עולה, כי על הרפורמה שתביא

